Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Vergaderjaar 2015–2016

Aanhangsel van de Handelingen

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1713

Vragen van de leden **Kuiken** en **Volp** (beiden PvdA) aan de Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie over *het bericht dat uit Eritrea gevluchte vrouwen mogelijk zijn gedwongen tot seks rondom een bezoek aan de Eritrees-orthodoxe kerk* (ingezonden 14 januari 2016).

Antwoord van Staatssecretaris **Dijkhoff** (Veiligheid en Justitie) (ontvangen 2 maart 2016) Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2015–2016, nr. 1456

Vraag 1
Bent u bekend met het bericht over het mogelijke seksuele misbruik van uit Eritrea gevluchte minderjarige vrouwen rondom een bezoek aan de Eritrees-orthodoxe Tewahdo-kerk in Rotterdam?[1]

Antwoord 1
Ja.

Vraag 2, 3 en 9
Wanneer bent u door het Centraal orgaan Opvang Asielzoekers (COA) op de hoogte gesteld van deze zorgwekkende signalen en welke acties heeft u daarop ondernomen?
Centreren de signalen zich rondom deze kerkgemeenschap en alleen in Rotterdam, of zijn er redenen om aan te nemen dat deze praktijken zich ook elders afspelen? Worden er momenteel preventief maatregelen getroffen om dit op andere plekken te voorkomen?
Wat wordt er gedaan om de daders op te sporen en te bestraffen?

Antwoord 2, 3 en 9
Het COA heeft mij op 5 januari gemeld dat zij signalen heeft ontvangen die duiden op mogelijke misstanden bij Eritrese individuen en binnen de Eritrese gemeenschap. Het gaat hierbij om signalen van uiteenlopende aard. Een aantal van de ontvangen signalen heeft betrekking op gebeurtenissen in of rondom de Eritrese kerk in Rotterdam.
Het COA kan de ernst en het waarheidsgehalte van deze signalen niet inschatten en heeft deze signalen gemeld bij de politie en EMM. Tegelijkertijd

[1] http://www.volkskrant.nl/binnenland/eritrese-kerk-in-rotterdam-zou-decor-zijn-van-gedwongen-seks~a4222549/

ah-tk-20152016-1713
ISSN 0921 - 7398
’s-Gravenhage 2016

heeft het COA besloten om een aantal preventieve maatregelen te treffen. Deze maatregelen zijn uit voorzorg genomen en impliceren geenszins een beschuldiging richting bepaalde individuen of organisaties.

- Er vinden individuele gesprekken plaats met zwangere Eritrese vrouwen over de achtergrond van hun zwangerschap. Waar nodig probeert het COA de aangiftebereidheid te stimuleren.
- Aan de Eritrese gemeenschap binnen de opvang is geadviseerd geen bezoek meer de brengen aan de Eritrese kerk in Rotterdam. Het COA en NIDOS geven alleenstaande minderjarige vreemdelingen geen toestemming om de Eritrese kerk in Rotterdam te bezoeken.
- Er is een nieuwsbericht gepubliceerd aan alle locatiemanagers en de GC A om te vragen extra alert te zijn.
- In samenwerking met de GGD is er groepsvoorlichting gegeven (voor zowel mannen als vrouwen) over seksualiteit in Nederland (o.a. keuzevrijheid). Er zijn ook nog plannen voor een weerbaarheidstraining aan vrouwen.

Voor wat betreft de signalen van eventueel misbruik in of rondom een kerk in Rotterdam hebben de politie en het Openbaar Ministerie in Rotterdam een oriënterend feitenonderzoek gedaan naar de herkomst van deze signalen. De politie en het Openbaar Ministerie in Rotterdam hebben mij laten weten dat er tot dusver geen aangiftes zijn gedaan en er tot dusver geen verdenking is van strafbare feiten met betrekking tot de Eritrese kerk in Rotterdam. Het Landelijk Parket van het OM zal de mogelijkheden verkennen om de signalen van mogelijke misstanden binnen de Eritrese gemeenschap in Nederland op landelijk niveau en op multidisciplinaire wijze nader te bezien.

Vraag 4
Deelt u de mening dat het feit dat het gaat om extra kwetsbare, minderjarige meisjes, reden is om extra begeleiding en personeel vanuit het COA op deze doelgroep te plaatsen? Zo ja, bent u bereid dit tot uitvoering te brengen?

Antwoord 4
Het COA is samen met Nidos verantwoordelijk voor alleenstaande minderjarige vreemdelingen. Dit is een kwetsbare groep. Dit betekent dat als er aanwijzingen zijn voor mogelijke misstanden, er preventief maatregelen worden genomen om deze groep te beschermen. Dat hebben het COA en Nidos in dit geval ook gedaan.
Vanwege de kwetsbaarheid van alleenstaande minderjarige vreemdelingen kent het opvangmodel bij het COA een intensieve 24-uursbegeleiding op de verschillende amv-opvanglocaties. Op deze locaties is reeds extra personeel aanwezig ten opzichte van andere opvanglocaties. Mentoren van het COA dragen zorg voor de dagelijkse begeleiding, houden toezicht en voeren vanuit een specifiek voor deze doelgroep ontwikkelde methode gesprekken met de alleenstaande minderjarige vreemdelingen. Deze mentoren organiseren de zorg voor de nodige ondersteuning. In samenwerking met de jeugdbeschermer worden afspraken gemaakt met de jongeren.

Vraag 5
Wordt er vanuit het COA contact gelegd met Eritrees-orthodoxe kerken, en bent u het eens met de constatering dat, indien dit niet het geval is, dit wel wenselijk is gezien de belangrijke plek die deze kerken innemen als sociaal vangnet voor alleenstaande minderjarige asielzoekers uit Eritrea?

Antwoord 5
Het COA heeft geen contact gelegd met de Eritrese kerk in Rotterdam. Het COA heeft als alternatief aangeboden om alleenstaande minderjarige vreemdelingen te begeleiden naar een Koptische kerk in Amstelveen.

Vraag 6
Weet u of deze slachtoffers aangifte hebben gedaan bij de politie en zo nee, welke acties worden er ondernomen om aangiftebereidheid onder deze groep slachtoffers te vergroten?

Antwoord 6
Er is tot op heden geen aangifte gedaan. Waar COA meent dat er sprake is van een (strafrechtelijke) misstand, stimuleert het COA de bewoners om aangifte te doen. Het COA stimuleert dit door in gesprek te zijn met bewoners en te ondersteunen in het doen van aangiften. Wanneer bewoners weigeren aangifte te doen, maakt het COA melding van misstanden bij de politie. Dat laatste is in dit geval gedaan.
Het COA spreekt frequent met leden van de Eritrese gemeenschap (en amv's in het bijzonder) op locaties om meer inzicht te krijgen in wat er speelt binnen deze (gesloten) gemeenschap.

Vraag 7
Wordt er, gezien het feit dat het COA deze gevallen ook gemeld heeft bij het Expertisecentrum Mensenhandel en Mensensmokkel, extra aandacht besteed aan de mogelijkheid dat deze slachtoffers in handen vallen van mensenhandelaren en krijgen de minderjarige meisjes in dit licht extra bescherming?

Antwoord 7
Er zijn vooralsnog geen signalen die wijzen op mensenhandel. De signalen worden gedeeld met het Expertisecentrum Mensenhandel en Mensensmokkel om zo ketenbreed een goed beeld te krijgen van hetgeen zich hier voordoet. Mocht er een signaal zijn dat er een relatie is met mensenhandel dan wordt de minderjarige in de hiervoor bestemde beschermde opvang van het COA geplaatst.

Vraag 8
Wat voor slachtofferhulp en zorg wordt er actief geboden aan de slachtoffers, zijnde de vanuit Eritrea gevluchte (vermoedelijk) seksuele misbruikte minderjarige vrouwen rondom een bezoek aan de Eritrees-orthodoxe Tewahdo-kerk in Rotterdam?

Antwoord 8
De volgende hulp wordt geboden aan vrouwen die ongewenst zwanger zijn:
- Als een patiënt op spreekuur komt met een ongewenste zwangerschap, vraagt de GCA- medewerker goed door (wat, waarom, hoe), bespreken ze hun rechten, plichten, mogelijkheid tot het doen van aangifte en de procedure van een evt. abortus
- Door de GC A huisarts wordt met de vrouwen de mogelijkheden i.v.m. ongewenste zwangerschap besproken: waaronder abortus en adoptiemogelijkheden.
- GC A sociaal-psychiatrisch verpleegkundige kan psychisch ondersteunende hulp verlenen en eventueel doorverwijzen naar GGZ instanties.
- Ook medewerkers van het COA hebben individuele gesprekken met zwangere vrouwen over de achtergrond van de zwangerschap en hebben oog voor het welzijn voor moeder en kind.
- Slachtofferhulp wordt (via politie) geboden als het slachtoffer aangifte heeft gedaan bij de politie. COA dringt aan op het doen van aangifte.
- Er worden weerbaarheidstrainingen ingezet voor vrouwen.
- Na een beëindiging van een zwangerschap volgt de gebruikelijke nazorg.